

Holsbybrunn, 2017-03-21

Referensgruppsmöte

Henrik Karlsson, projektledare hälsade alla Välkomna!

Presentationsrunda: alla närvarande fick presentera sig.

Inledning:

Henrik (Länstyrelsen Kalmar) presenterade vad som hänt sen sist inom projektet och vad som är på gång.

Ilan (Emåförbundet) – berättade kort om flödesläget just nu och om prognoser för sommarn.

Simulering gjord av SMHI, med följande ingångsvärden, under medelflöde under våren och början av sommaren, medelflöde från slutet av juli (brukar komma nederbörd i juli). Våldigt låga flöden om väder från 2016 återkommer 2017.

Enligt prognos: 2017 kommer att vara sämre än 2016 (flödena lägre). Har redan låga nivåer i grundvattenmagasinen. Underlagen från SMHI och SGU kommer att användas för regleringen av Emån. Väntar med att tappa vatten i de magasin de kan påverka. Kommer att ha mer vatten i magasinerna men innebär större risker om det kommer mycket vatten.

Fråga: är det viktigt att ha vattenmagasin även nedströms (inte bara högt upp i systemet)? Svar: har väldigt liten magasineringsförmåga i Emån. För buffring översvämning viktigt med magasin uppe i systemet. Men magasin längre ner i systemet hjälper till att hålla uppe grundvattennivåer, lokalt minskar effekten av högflöden och ger mer vatten för bevattning etc.

Solgen: 40% under dämningnivå i dagsläget (ligger på 60%, förra året ca 80%). Solgen påverkar hela systemet (motsvarar 40% av vattnet som vi har tillgängligt för reglering).

Fråga: Storlek på basflöde vid ”normal” situation? Svar: ja går att titta på.

Värdering av ekosystemtjänster

Calle och Carolina presenterade analysen av värdering av ekosystemtjänster och samhällsekonomi. Viktigt – skattningarna är en nedre gräns – finns mycket som inte går att sätta ett värde på!

Massa frågor kring arvsvärde etc.

Christer Borg: Använda Riskvärde för att värdera biologisk mångfald?

Flödesreglering våtmarker – mycket bra beskrivet.

Calle: Hur länge klarar vall att stå under vatten - max en vecka. Också kompaktering av marken och bortfall nästkommande år (+ näringsläckage).

Kommentar: dricksvattnets värde är mycket större om det inte finns.

Vallens värde – det som bevattnas mest är nog vall. Har nu ett hyfsat pris på vall nu. Vid torrår dubbel skörd på potatis och vall med bevattning. Vid normalår också större utbyte av bevattning än 5% för säd enligt lantbrukarna. Majs vattnas i princip inte alls.

Kommentar: grävda brunnarna som fungerat i massor av år sinar nu. Borrade brunn ca 100 000 kr per brunn.

Kommentar köttvärde fisk: ger ett minvärde. Har inte fångststatistik för Emån utöver nedre delarna.

Offentliga utgifter för att gynna rekreation: 1 miljoner per år (ingår sanering här? Nej verkar inte som det).

Prissätta rekreation också genom att titta på värdet på vad tomter utmed ett vattendrag skulle kunna inbringa (stadsmiljö).

Siffran för värde produktion av grödor – skrivs ner om man tar hänsyn till hur mycket som går till djurmat.

Dubbelkolla pris timmer. Skogägarna tycket att det är för lågt.

Steg 2:

Med ökat antal fisk ökar attraktionskraft. Fler fiskare kommer och även dygnspris ökar.

Christer Borg: Kan man använda ex data från Mörrumsån?

Produktionsbortfall i kraftproduktionen: leds minimumtappning igenom turbin idag eller leds den brevid? Produktionsbortfall avhängigt av detta.

Kommentar: vilka krav ställs i lagligförklarande? Vad är produktionsbortfall?

Kommentar: kommer hela tiden nya tekniker som kan användas och som är gynnsamma för fisk (ex tekniker där 80% av vattnet och fisken går förbi). Lagstiftning ett problem (långsam). Idag också mycket större variationer i reglering som ett resultat av vindkraft (vissa dagar stor efterfrågan, andra liten). Dock ingen reglervattenkraft i Emån.

Vattendragsmodellen

Erika Nilsson (länsstyrelsen Kalmar) informerade kort om vad som har genomförts och vad som är nytt med avseende på arbetet med vattendragsmodellen för Emån.

I vår jobbar vidare med att förbättra modellen så bra vi kan genom vissa inmätningar i fält mm.

-Analys av torrperioder med fokus klimatförändring; utgångspunkt är torrperiod 2013. Ett scenario där vi tittar på mitten av seklet och ett scenario där vi tittar på slutet av seklet inklusive temperaturhöjningar mm.

Tittar på bla torrperiodens start och slut, flödesförändringar, nivåer och beräknad avrinning och jämföra med verkliga torrperioden 2016. Identifiera vid vilken nederbörd som översvämning sker i olika delar av avrinningsområdet.

Vattendrags- och åtgärdsdag

Henrik presenterar förslag till en vattendrags- och åtgärdsdag som riktar sig, förutom till alla redan medverkande inom projektet, till politiker och kommunanställda.

- Hur fungerar ett vattendrag i ett ”orört” respektive påverkat tillstånd?
- Hur och var bör åtgärder göras för att ett mer ”naturligt” vattendrag som samtidigt ger utrymme för att bedriva verksamheter.
- Kan man göra åtgärder ”hur som helst” – juridik och prövning
- Vad behövs för att få till åtgärder?

Kommentar: Vi behöver en plan B. Om det blir vattenbrist vad gör vi då?

Svar: Lst har ett samordningsansvar, har gått ut med en enkät till alla kommuner i Kalmar län för att få koll på läget. Vi kan inte säga åt kommunerna vad de ska göra. Däremot hålla koll på läget och regelbundna avstämningar med kommunerna.

Viktig fråga – vad tänker Södra göra? Så att det inte hamnar i panikåtgärder?

Svar: Idag träffas Lst och Södra för att diskutera denna fråga.

Fråga till Ilan: plan för arbetet med regleringarna.

Det kan komma situation med produktionsstopp i sommar. Södra är fullt medvetna om detta. Målet är att reglera för att bibehålla produktion så långt som möjligt. Optimera regleringen, är ju Södras regleringsrätt (de har köpt den på ”sina” magasin).

Kommentar: också bra att fortsätta med kunskap åt allmänhet – spara vatten i vardagen.

Kommentar: mer vatten i skogen! Hur gå tillväga?

Kommentar: i torkans spår är det många sjöar som förlorar sina strandzoner. Ex Solgen – går inte att få i båtarna. Påverkar fisket och allting.

Viktigt att få med juridik kring skapande av åtgärder.

Koppling yt- och grundvatten är viktig att beskriva.

Erfarenheter från vattenkris 2016 – hur löste på kort och lång sikt?

Hur få till åtgärder? – lagstiftning strikt, måste vara ett helvete att vara tjänsteman? Hur upplever ni det? Svar: är tydligt vad som prövas av lst och vad som prövas av miljödomstol. Är viktigt att beakta de allmänna intressena. Det mesta har både bra och dåliga effekter... Ex prövning av ny markavvattning för ny åkermark men då försvinner ytterligare en våtmark...

Kommentar: den lycka och glädje att få leva vid Emåns strand... Kulturmiljöer mm. Får inte glömma detta. Måste också ha med kulturfrågorna.

Kommentar: Min hembygds sång....

Kommentar: SÅV Lst jönköping. Lägga fokus på detta – vilka åtgärder ska vidtas? Samordning och prioritering behövs för att få till åtgärder.

Medskick till politiker och företrädare för organisationer: finansiering av åtgärder!! LBP ska finansiera alla vattenrelaterade åtgärder enligt många politiker... I Kalmar län har vi fått 13 miljoner, samtidigt har vi ansökningar för 25 miljoner. Är mycket tydligt att det behövs mer pengar för åtgärder.

Kommentar: viktigt att lokalt lobba fram pengar som behövs! Ex riksdagsmän som lobbar bra.

Klimatscenario för Emåns ARO

Lasse – klimatanpassningssamordnare Lst Kalmar presenterar de prognoser som finns i nuläget för klimatförändringarna.

Temperaturen har ökat 1,7 grader i Sverige sedan ca 1850.

Kalmar län – regnfattiga delen av landet.

400 mm avdunstar, nederbörd 500-600 mm, inte mycket kvar...

Fråga: vad används data för? Svar: Mycket för fysiskt planering men också i samverkan med kommuner, jordbruksverk mm.

Kommentar: Värdena som stack ut med extrem nederbörd... Stora förändringar i luftmassan över Arktis påverkar tom smogsituationen i Kina.

Tidigare har man inte tagit hänsyn till metangas-utsläpp och Arktis i modellerna. Detta skapar ännu större påverkan och kommer nu att tas med i modellberäkningar framöver.

Kommentar: budskapet är att det är låga flöden och problematik kring att få vattnet att räcka som är den stora utmaningen. Frekvens gällande översvämningar i Emån spås inte öka. Är viktigt att få ut budskapet!! Ta diskussion med era politiker etc och försök få med dem på dagen i maj. Skicka deras mailadresser till Henrik så bjuda de också in.

Henrik återkommer med datum.

Vid tangenterna

Carina Pålsson